

УДК 614.23:796.077.5

**МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ
СПОРТИВНОГО РЕЗЕРВУ
В УЧИЛИЩАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ****Світлана СТАДНИК***Харківська державна академія
фізичної культури, м. Харків, Україна,
e-mail: svetlanastadnik87@gmail.com*

Анотація. У статті розглянуто проблему медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву. **Мета дослідження** – охарактеризувати організацію медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури для його подальшого удосконалення.

Дослідження проведено на базі 9 училищ фізичної культури України й містять два етапи наукового пошуку. На першому етапі було проаналізовано нормативно-правову основу медичного забезпечення, визначено завдання та організаційну структуру медичної частини училища фізичної культури. На другому етапі було виявлено напрямки удосконалення медичного забезпечення в умовах училищ фізичної культури та організаційні резерви по кожному з них.

Ключові слова: медичне забезпечення, організація, напрями, удосконалення, училище фізичної культури.

Постановка проблеми. Згідно з Законом України «Про фізичну культуру та спорт» [3] медичне забезпечення є невід'ємною складовою частиною ресурсного забезпечення діяльності у сфері фізичної культури та спорту. Однак спортивна практика та сучасна література свідчать, що медичне забезпечення продовжує залишатися слабкою ланкою в системі підготовки спортивного резерву. Адже частина спортсменів мають відхилення в стані здоров'я та не можуть адаптуватися до навантажень, що постійно зростають. Заняття спортом для них не виправдовують ні фінансових витрат, ні витрат часу та зусиль. У цьому напрямі вимагається підвищення ролі медико-відновних центрів, медичних частин у школах вищої спортивної майстерності, училищах фізичної культури, дитячо-юнацька спортивна школа (ДЮСШ) тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений попередній пошук свідчить, що в науковій і методичній літературі започатковано розв'язання проблеми медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву. Дослідники зосереджувалися на аналізі нормативно-правових засад медичного забезпечення діяльності галузі фізичної культури і спорту [1], загальних аспектів медичного забезпечення в олімпійському спорті [2]. Автори робіт [6, 8] аргументували представлені актуальні проблеми, зокрема й пов'язані з медико-біологічним забезпеченням, у діяльності спортивних шкіл та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. Зокрема, А. С. Солнцева [9] представила результати проведеного організаційного експерименту із впровадження в організаційну структуру училища олімпійського резерву м. Бронниці (Росія) медико-відновного центру.

Однак з'ясовано, що без належної уваги залишається проблема організації та удосконалення медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури в Україні, що й зумовило актуальність нашої роботи.

Мета дослідження – охарактеризувати організацію медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури для його подальшого удосконалення.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати організацію медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури.

2. Виявити напрямки удосконалення медичного забезпечення в умовах училищ фізичної культури.

Методи та організація дослідження. Для розв'язання поставлених завдань дослідження використано комплекс взаємодоповнювальних наукових методів дослідження: аналіз літературних джерел; аналіз документів; соціологічне опитування (анкетування, інтерв'ю); організаційний аналіз; методи математичної статистики. Дослідження, проведене на базі 9 училищ фізичної культури України, містило два етапи наукового пошуку. На першому етапі здійснено пошук та аналіз літературних джерел, аналіз документів та організаційний аналіз. На другому етапі було проведено опитування, у якому взяли участь 9 директорів училищ фізичної культури України.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні у 7 областях України функціонує 9 училищ фізичної культури, на базі яких проводилося наше дослідження. Вони здійснюють підготовку спортивного резерву з 37 видів спорту: 30 – літніх олімпійських видів спорту, 6 – зимових олімпійських видів спорту та 1 – неолімпійський вид спорту (табл. 1).

Таблиця 1

Види спорту, які культивуються в училищах фізичної культури України

№ з/п	Назва училища фізичної культури	Види спорту
1	Броварське вище училище фізичної культури	бокс, боротьба вільна, велоспорт, гандбол, легка атлетика, лижні перегони, плавання, веслування академічне, хокей з шайбою
2	Дніпропетровське вище училище фізичної культури	плавання, легка атлетика, веслування академічне, веслування на байдарках і каное, дзюдо, гімнастика художня, боротьба греко-римська, футбол, баскетбол, теніс настільний, волейбол
3	Донецьке вище училище олімпійського резерву імені С. Бубки	вільна боротьба, греко-римська боротьба, баскетбол, велоспорт, легка атлетика, синхронне плавання, сучасне п'ятиборство, футбол, стрибки у воду, дзюдо, важка атлетика, бокс, гандбол, плавання, гімнастика спортивна, триатлон, волейбол
4	Львівське державне училище фізичної культури	бокс, веслування на байдарках і каное, вільна боротьба, велоспорт, водне поло, гандбол, кульова стрільба, легка атлетика, санний спорт, спортивна гімнастика, стрільба з лука, сучасне п'ятиборство, фехтування, футбол
5	Миколаївське вище училище фізичної культури	баскетбол, боротьба греко-римська, бокс, важка атлетика, вітрильний спорт, веслування академічне, веслування на байдарках та каное, велоспорт, гімнастика художня, дзюдо, легка атлетика, стрибки на батуті, фехтування, фрістайл, гандбол, волейбол, футбол
6	Олімпійський коледж імені Івана Піддубного (м. Київ)	гімнастика спортивна, велоспорт, боротьба вільна, бокс, фехтування, хокей з шайбою, плавання, дзюдо, гімнастика художня, веслування академічне, плавання синхронне, легка атлетика, футбол, кульова стрільба
7	Харківське державне вище училище фізичної культури № 1	велоспорт, веслування академічне, вільна боротьба, водне поло, волейбол, дзюдо, легка атлетика, плавання, плавання синхронне, стрільба з лука, тхеквондо ВТФ, футбол
8	Харківське обласне вище училище фізичної культури та спорту	бадмінтон, баскетбол, біатлон, бокс, важка атлетика, велоспорт, веслування на байдарках і каное, волейбол, водне поло, лижні перегони, настільний теніс, пляжний волейбол, футбол, шахи, шорт-трек
9	Херсонське вище училище фізичної культури Херсонської обласної ради	батут, бокс, вільна боротьба, важка атлетика, веслування академічне, веслування на байдарках і каное, гандбол, гімнастика, легка атлетика, стрільба кульова, теніс настільний

Аналіз роботи з підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури України за останні десять років виявив, що більш ніж половину від загальної кількості вихованців училищ (від 55 до 61 %) становили кваліфіковані (1 розряд та КМСУ) та висококваліфіковані спортсмени (МСУ та МСМК). До складу національних збірних команд упродовж періоду, який було проаналізовано, належало від 13 до 18 % спортсменів від загальної кількості вихованців усіх училищ України.

Особливо важливу роль в умовах училищ фізичної культури відіграє медичне забезпечення процесу підготовки спортивного резерву, головною метою якого є підвищення ефективності навчально-тренувального процесу. Під час нашого дослідження було проаналізовано нормативно-правову основу медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури. Визначено, що до неї належать такі документи:

– Закон України «Про фізичну культуру та спорт» (розділ V, стаття 51), у якому зазначено: «Спортивна медицина є складовою системи охорони здоров'я у сфері фізичної культури і спорту та визначає стан здоров'я, фізичний розвиток та функціональний стан організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом... Систематичному диспансерному огляду службою спортивної медицини підлягають особи, які займаються фізичною культурою, та спортсмени дитячо-юнацького, резервного спорту та спорту вищих досягнень...» [3];

– Положення про медичне забезпечення спортсменів – членів збірних команд України та резерву, у якому зазначено, що диспансерне спостереження за провідними спортсменами України здійснюють спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади системи охорони здоров'я: Український центр спортивної медицини Міністерства охорони здоров'я України, обласні, міські центри, диспансери спільно з відділом медико-біологічного забезпечення Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, із залученням лабораторій Державного науково-дослідного інституту фізичної культури та спорту Мінсім'ямолодьспорту та комплексних наукових груп. Зокрема, диспансерне спостереження перебуває: поглиблене медичне обстеження; етапні планові медичні обстеження; додаткові медичні обстеження; лікарсько-педагогічні спостереження; обстеження в комплексних наукових групах; лікувально-профілактичні та відновлювальні заходи [5];

– Положення про медичне забезпечення учнів спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву та дитячо-юнацьких спортивних шкіл, шкіл та училищ (ліцеїв), спортсменів збірних команд міст та районів, у якому зазначено, що обсяг обстежень передбачає огляд лікаря зі спортивної медицини, огляд лікарів-спеціалістів, дослідження фізичного розвитку, проведення функціональних проб та визначення загальної фізичної працездатності, проведення інструментальних, лабораторних методів обстеження [5];

– Наказ Міністерства молоді та спорту України від 30.06.2017 № 2769 «Про медичне забезпечення сфери фізичної культури і спорту», згідно з яким служба спортивної медицини визначена як головний заклад із медичного забезпечення сфери фізичної культури і спорту [4];

– Положення про спеціалізований навчальний заклад спортивного профілю, у якому зазначено: «Обов'язковою умовою для абітурієнтів під час вступу до навчального спортивного закладу є поглиблений медичний огляд, результати якого можуть бути підставою для відмови у їх зарахуванні». У розділі «Медичне обслуговування учнів та студентів», йдеться про його завдання та можливість організації на базі закладу власного медико-відновного центру з необхідними приміщеннями, сучасним діагностичним і медичним обладнанням та штатом медичних працівників [7];

– Статути училищ фізичної культури, де вказано, що медико-біологічне забезпечення спортивно-тренувальної діяльності в училищі здійснюється шляхом проведення лікувально-профілактичної роботи, поглиблених лікарських обстежень, контролю за здоров'ям учнів та студентів, медико-педагогічного нагляду за функціональним станом їх організму, значними фізичними навантаженнями, які вони перенесли, організації раціонального та висококалорійного харчування, проведення комплексних заходів щодо відновлення сил і підвищення загартованості та працездатності організму;

– Положення про медичну частину кожного, окремо взятого училища, затверджене директором та схвалене на педагогічній раді, у якому вказано основні завдання та пріоритети її діяльності.

У процесі дослідження було з'ясовано, що медична частина училища фізичної культури – це спеціалізований підрозділ, який розв'язує такі завдання:

- здійснює заходи щодо контролю за станом здоров'я, фізичним розвитком та функціональним станом вихованців: поглиблені диспансерні обстеження двічі на рік (осінь та весна); етапні медичні огляди (один раз на три місяці); контрольні огляди (після захворювань і травм); лікарсько-педагогічні спостереження; поточна діагностика та корекція функціонального стану спортсменів на етапах підготовки до відповідальних змагань (за погодженням зі спортивною частиною); організовує раціональне харчування та контроль за його якістю, калорійністю та дотриманням норм із урахуванням інтенсивності навчально-тренувального процесу та специфіки окремих видів спорту;
- здійснює лікувально-профілактичні заходи: аналіз результатів диспансеризації; складання плану проведення лікувально-профілактичних заходів і реалізація рекомендацій диспансерного обстеження; амбулаторне лікування хворих учнів та студентів училища; комплексна реабілітація після захворювань і травм; нагляд за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог у місцях проведення тренувань і змагань;
- бере участь в управлінні навчально-тренувальним процесом: представленні інформації і доповіді про стан здоров'я спортсменів на тренерських нарадах; визначенні ефективності навантажень під час тренувань; наданні рекомендацій щодо корекції навчально-тренувального процесу; організації та контролю за проведенням відновлювальних заходів після навантажень і змагань;
- проводить обслуговування планових спортивних заходів: навчально-тренувальних занять, зборів, змагань;
- бере участь у відборі абітурієнтів: проведенні обов'язкових медичних оглядів абітурієнтів; удосконаленні системи відбору абітурієнтів із застосуванням нових діагностичних методів; підвищенні вимог до стану здоров'я абітурієнтів та розробленні системи їх відбору з використанням сучасних досягнень медицини;
- здійснює контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм у навчальних класах, тренувальних залах, приміщеннях гуртожитку, харчоблоку;
- проводить санітарно-просвітницьку роботу з учнями, студентами та працівниками училища тощо.

Визначено, що медична частина училища фізичної культури має певну організаційну структуру, яка може відрізнятися в кожному, окремо взятому училищі. Це залежить від наявної матеріально-технічної бази, кількості контингенту учнів та студентів, видів спорту тощо. Отже, загалом медична частина училища фізичної культури складається з кабінету лікаря, кабінету медичної сестри, масажного кабінету, фізіотерапевтичного кабінету, кабінету профілактичних щеплень, кабінету функціональної діагностики, стоматологічного кабінету, ізолятора тощо.

Очолює медичну частину завідувач, який підпорядковується директорові училища. До медичного персоналу училища фізичної культури також належать: лікар-педіатр, спортивний лікар, медичні сестри, масажист тощо.

Програма нашого дослідження мала на меті виявити думку директорів училищ фізичної культури щодо удосконалення медичного забезпечення. Респондентам запропонували розставити напрями відповідно до їх значущості, де перше місце – найбільш значущий напрям удосконалення медичного забезпечення.

За результатами опитування, керівники училищ фізичної культури першочерговими напрямками удосконалення медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву вважають поліпшення матеріально-технічного забезпечення медичної частини (78%) –

1 місце; підвищення кваліфікації медичного персоналу (67%) – 2 місце; впровадження сучасних інформаційних технологій (56%) – 3 місце. На нашу думку, це потребує насамперед удосконалення організаційної роботи училищ фізичної культури. У нашому розумінні удосконалення організаційної роботи означає виявлення та активізацію організаційних резервів за кожним із запропонованих напрямів.

Так, у напрямі поліпшення матеріально-технічного забезпечення медичної частини (78%), що передбачає закупівлю та використання сучасних діагностичних комплексів, апаратури, фармакологічних засобів тощо, організаційним резервом, на нашу думку, є розвиток діяльності училищ щодо залучення додаткових джерел фінансування та надання платних послуг у межах чинного законодавства.

У напрямі підвищення кваліфікації медичного персоналу (67%), що передбачає постійне підвищення рівня теоретичної підготовки медпрацівників щодо сучасних досягнень спортивної медицини, навчання їх працювати з сучасним медичним обладнанням тощо, організаційним резервом є укладення відповідних договорів з науково-дослідними інститутами, лабораторіями, закладами вищої освіти навчальними закладами МОЗ України.

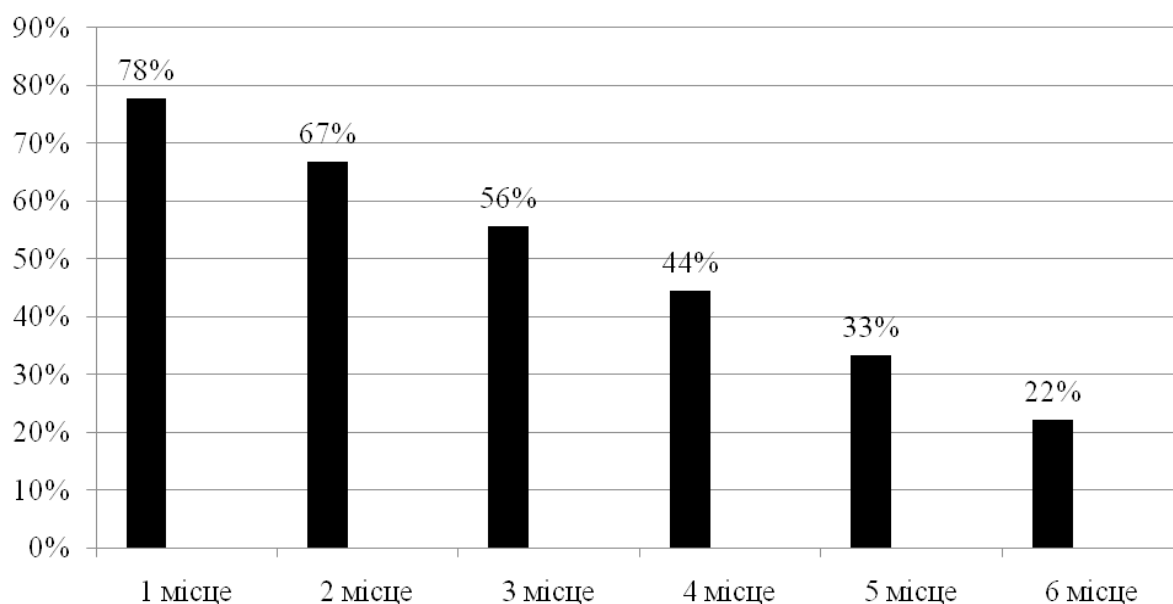
У напрямі впровадження сучасних інформаційних технологій (56%) організаційним резервом, на наш погляд, є розроблення та впровадження спеціальної системи моніторингу за фізичним станом спортсменів училища, що забезпечить ефективне оброблення та аналіз даних результатів медичних обстежень, їх співвідношення зі спортивними результатами для оптимального прогнозування навчально-тренувального процесу.

У напрямі вдосконалення нормативно-правового механізму співпраці училища зі спеціалізованими лікувально-профілактичними заходами системи охорони здоров'я (44%) організаційним резервом є розроблення та затвердження загальних стандартів щодо забезпечення спортсменів училища медико-відновними засобами з кожного виду спорту.

Розвиток науково-практичної діяльності на базі медичної частини (33%) передбачає вивчення ефективності діагностики та корекції функціонального стану учнів і студентів, відновлювальних заходів у різних спортивних групах, вивчення причин спортивного травматизму, захворюваності, публікація наукових та науково-популярних статей тощо.

У напрямі забезпечення тісного взаємозв'язку спортивної та медичної частин (22%) організаційними резервами є удосконалення науково-методичного забезпечення навчально-тренувального процесу, що передбачає видання на базі училищ фізичної культури методичних посібників щодо медико-біологічного супроводження з видів спорту; проведення на базі училищ науково-методичних конференцій із залученням провідних вчених у галузі спортивної медицини.

Аналіз та узагальнення отриманих результатів опитування директорів училищ фізичної культури свідчать, що усі запропоновані напрями є значущими для удосконалення медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву (рис. 1), зокрема: 1 місце – поліпшення матеріально-технічного забезпечення медичної частини; 2 місце – підвищення кваліфікації медичного персоналу; 3 місце – впровадження сучасних інформаційних технологій; 4 місце – удосконалення нормативно-правового механізму співпраці училища зі спеціалізованими лікувально-профілактичними заходами системи охорони здоров'я; 5 місце – розвиток науково-практичної діяльності на базі медичної частини; 6 місце – забезпечення тісного взаємозв'язку спортивної та медичної частин.

Рис. 1. Напрями удосконалення медичного забезпечення на думку опитаних директорів училищ фізичної культури (n = 9)

Висновки: отримані результати дослідження дають підстави стверджувати про необхідність удосконалення медичного забезпечення процесу підготовки спортивного резерву в училищах фізичної культури за такими напрямками: поліпшення матеріально-технічного забезпечення медичної частини (78%); підвищення кваліфікації медичного персоналу (67%); упровадження сучасних інформаційних технологій (56%); удосконалення нормативно-правового механізму співпраці училища зі спеціалізованими лікувально-профілактичними заходами системи охорони здоров'я (44%); розвиток науково-практичної діяльності на базі медичної частини (33%); забезпечення тісного взаємозв'язку спортивної та медичної частин (22%).

Перспективи подальших пошуків у цьому напрямі доцільно пов'язувати з науково-методичним обґрунтуванням нормативів медичного забезпечення для ефективної підготовки спортивного резерву на базі училищ фізичної культури.

Список літератури

1. Гасюк Л. І. Нормативно-правові засади медичного забезпечення діяльності галузі фізичної культури і спорту // Актуальні проблеми державного управління. – 2010. – № 2. – С. 262–272.
2. Дрюков В. О. Загальні аспекти науково-методичного та медичного забезпечення в олімпійському спорті // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – 2007. – № 1(12). – С. 33–46.
3. Закон України "Про внесення змін до Закону України „Про фізичну культуру і спорт“ та інших законодавчих актів України" : за станом від 17 листопада 2009 р. № 1724-VI // Офіційний вісник України. – 2009. – № 97. – С. 30–52.
4. Наказ Міністерства молоді та спорту України "Про медичне забезпечення сфери фізичної культури і спорту" від 30.06.2017 № 2769 / Міністерство молоді та спорту України. URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/31939>(дата звернення: 31.10.2017)
5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України "Про подальший розвиток та удосконалення лікарсько-фізкультурної служби в Україні" від 27 жовтня 2008 р. № 614 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://www.moz.gov.ua/ua/main/docs/?docID=11363> (дата звернення: 2.11.2017)
6. Никитушкин В. Г. Организационно-методические основы подготовки спортивного резерва : учеб. пособие / Никитушкин В. Г., Квашук П. В., Бауэр В. Г. – Москва, 2005. – 232 с.

7. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження положення про спеціалізований навчальний заклад спортивного профілю" від 01.11.2013 № 760–213-п // База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2061–99-%D0%BF> (дата звернення: 9.11.2017)

8. Родак С. М. Проблеми діяльності спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю у сучасних умовах // Теорія і методика фізичного виховання. – 2009. – № 1. – С. 3–7.

9. Солнцева А. С. Организационно-педагогическая деятельность федеральных училищ олимпийского резерва : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 "Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры" / Солнцева А. С. – Малаховка, 2010. – 26 с.

10. Стадник С. О. Організаційно-управлінські умови діяльності училищ фізичної культури в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / Стадник С. О. – Київ, 2012. – 22 с.

МЕДИЦИНСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОЦЕССА ПОДГОТОВКИ СПОРТИВНОГО РЕЗЕРВА В УЧИЛИЩАХ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Светлана СТАДНИК

*Харьковская государственная академия
физической культуры, г. Харьков, Украина,
e-mail: svetlanastadnik87@gmail.com*

Аннотация. В статье рассмотрена проблема медицинского обеспечения процесса подготовки спортивного резерва. Цель данного исследования – охарактеризовать организацию медицинского обеспечения процесса подготовки спортивного резерва в училищах физической культуры для его дальнейшего совершенствования.

Исследование проводилось на базе 9 училищ физической культуры Украины и включало два этапа научного поиска. На первом этапе была проанализирована нормативно-правовая основа медицинского обеспечения, определены задачи и организационная структура медицинской части училища физической культуры. На втором этапе было выявлено направления совершенствования медицинского обеспечения в условиях училищ физической культуры и организационные резервы по каждому из них.

Ключевые слова: медицинское обеспечение, организация, направления, совершенствование, училище физической культуры.

MEDICAL PROVISION OF THE PROCESS OF SPORTS RESERVE TRAINING AT PHYSICAL TRAINING COLLEGES

Svitlana STADNIK

*Kharkiv State Academy of Physical Culture,
Kharkiv, Ukraine,
e-mail: svetlanastadnik87@gmail.com*

Abstract. The article deals with the problem of medical provision of the process of sports reserve training. The purpose of the study is to characterize the organization of medical provision of the process of sports reserve training in physical training colleges with the purpose of its further improvement.

The study was conducted on the basis of 9 physical training colleges of Ukraine and included two stages of scientific research. At the first stage, the normative and legal basis of medical provision was analyzed, the tasks and organizational structure of the medical department of physical training colleges were determined. At the second stage, the ways of improvement of medical provision in the conditions of physical training colleges and organizational reserves for each of them were revealed.

Keywords: medical provision, organization, directions, improvement, physical training colleges.

References

1. Hasyuk L.I. Normatyvno-pravovi zasady medychnoho zabezpechennya diyal'nosti haluzi fizychnoyi kul'tury i sportu [Regulatory and legal bases of medical support of activity of the field of physical culture and sports] // Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya. 2010. № 2. S. 262–272. (*in Ukrainian*)
2. Dryukov V.O. Zahal'ni aspekty naukovo-metodychnoho ta medychnoho zabezpechennya v olimpiys'komu sporti [General aspects of scientific and methodological and medical support in the Olympic sport] // Aktual'ni problemy fizychnoyi kul'tury i sportu. 2007. № 1(12). S. 33–46. (*in Ukrainian*)
3. Zakon Ukrayiny "Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny „Pro fizychnu kul'turu i sport“ ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny": za stanom vid 17 lystopada 2009 r. № 1724-VI [The Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine" On Physical Culture and Sport "and other legislative acts of Ukraine": as of November 17, 2009 No. 1724-VI] // Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny. 2009. № 97. S. 30–52. (*in Ukrainian*)
4. Nakaz Ministerstva molodi ta sportu Ukrayiny "Pro medychne zabezpechennya sfery fizychnoyi kul'tury i sportu" vid 30.06.2017 № 2769 [Order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine "On the Medical Provision of the Sphere of Physical Culture and Sports" dated June 30, 2017 No. 2769] / Ministerstvo molodi ta sportu Ukrayiny. URL: [http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/31939\(data_zvernennya: 31.10.2017\)](http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/31939(data_zvernennya: 31.10.2017)) (*in Ukrainian*)
5. Nakaz Ministerstva okhorony zdorov'ya Ukrayiny "Pro podal'shyy rozvytok ta udoskonalennya likars'ko-fizkul'turnoyi sluzhby v Ukrayini" vid 27 zhovtnya 2008 r. № 614 [Order of the Ministry of Health of Ukraine "On the Further Development and Improvement of the Medical-Sporting Service in Ukraine" dated October 27, 2008 No. 614] / Ministerstvo okhorony zdorov'ya Ukrayiny. URL: <http://www.moz.gov.ua/ua/maiN/docs/?docID=11363> (data_zvernennya: 2.11.2017) (*in Ukrainian*)
6. Nikitushkin V. G., Kvashuk P.V., Baujer V.G. Organizacionno-metodicheskie osnovy podgotovki sportivnogo rezerva [Organizational and methodological basis for the preparation of the sports reserve] : ucheb. posobie. Moskva, 2005. 232 s. (*in Russian*)

7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennya polozhennya pro spetsializovanyy navchal'nyy zaklad sportyvnoho profilyu" vid 01.11.2013 № 760–213-p [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Provision on a Specialized Educational Institution of Sporting Profile" dated November 1, 2013, No. 760–213-p] // Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / VR Ukrainy. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2061-99-%D0%BF> (data zvernennya: 9.11.2017) (*in Ukrainian*)

8. Rodak S. M. Problemy diyal'nosti spetsializovanykh navchal'nykh zakladiv sportyvnoho profilyu u suchasnykh umovakh [Problems of activity of specialized educational institutions of sports profile in modern conditions] // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya. 2009. № 1. S. 3–7. (*in Ukrainian*)

9. Solnceva A. S. Organizacionno-pedagogicheskaja dejatel'nost' federal'nyh uchilishh olimpijskogo rezerva [Organizational and pedagogical activity of the federal schools of the Olympic reserve] : avtoref. dis. na soiskanie uchenoj stepeni kand. ped. nauk : [spec.] 13.00.04 "Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya, sportivnoj trenirovki, ozdorovitel'noj i adaptivnoj fizicheskoy kul'tury". Malahovka, 2010. 26 s. (*in Russian*)

10. Stadnyk S. O. Orhanizatsiyno-upravlins'ki umovy diyal'nosti uchylyshch fizychnoyi kul'tury v Ukraini [Organizational-administrative conditions of activity of schools of physical culture in Ukraine] : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. nauk fiz. vykhovannya i sportu : [spets.] 24.00.02 "Fizychna kul'tura, fizyчне vykhovannya riznykh hrup naselennya". Kyiv, 2012. 22 s. (*in Ukrainian*)

Стаття надійшла до редколегії 10.05.2017

Прийнята до друку 20.06.2017

Підписана до друку 30.06.2017